

Аналітична записка
з питань порівняльного законодавства Європейського Союзу, його окремих держав-членів та інших держав світу щодо діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту*

***Анотація.** В аналітичній записці представлено результати аналізу законодавчого регулювання в Європейському Союзі, його окремих державах-членах та інших державах світу діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту у контексті проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація» (реєстр. № 11115 від 25.03.2024). Акцентовано на особливостях регулювання діяльності таких онлайн-платформ у Бразилії, Данії, Великій Британії, Канаді, Нідерландах, Німеччині, Норвегії, США, Франції, Швейцарії з метою протидії поширенню інструментів інформаційної агресії (дезінформації, незаконного контенту тощо) в онлайн-просторі.*

***Ключові слова:** вебресурс, дезінформація, застосунок, інформаційний простір, контент, месенджер, незаконний вміст, медіапростір, медіасервіс, онлайн-медіа, онлайн-платформа, онлайн-простір, онлайн-платформа спільного доступу до інформації, онлайн-платформа спільного використання контенту, соціальна мережа, цифровий сервіс.*

Вступ

У медійному просторі України функціонує низка онлайн-платформ спільного використання контенту або відповідно до Закону України «Про медіа»¹ – онлайн-платформ спільного доступу до інформації та / або відео, що забезпечують технічні умови для створення вебресурсів, через які поширюється масова інформація та новинний контент у мережі Інтернет.

Онлайн-платформи спільного використання контенту є одним із підвидів посередницьких онлайн-платформ (цифрових сервісів, інтернет-посередників), якими охоплено весь спектр електронної комерції та послуг у мережі Інтернет. Їх особливістю, на відміну від інших видів посередницьких онлайн-платформ (маркетплейсів (Rozetka, OLX), пошукових систем (Google), сервісів бронювання (Booking)), є функції зберігання та поширення масової інформації за запитом користувача. Під цим визначенням зазвичай розуміють соціальні мережі та багатоплатформні месенджери з функціями обміну повідомленнями та файлами, які виступають посередниками між постачальниками контенту та споживачами, та які забезпечують обмін інформацією, комунікацію і взаємодію користувачів у цифровому просторі. Прикладами є цифрові сервіси на кшталт Facebook, Instagram, Telegram, YouTube, TikTok.

В Україні вебресурси вважаються онлайн-медіа, тому на них поширюються зобов'язання щодо дотримання журналістських стандартів за умови їх добровільної реєстрації. У разі реєстрації такі медіаресурси функціонують на базі власного вебсайту або вебсторінки у цифрових сервісах та здійснюють редакційний контроль за вмістом. Станом на 1 січня 2026 року

¹ Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>

національний регулятор у сфері медіа – Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення зареєструвала як онлайн-медіа 606 облікових записів на таких платформах спільного доступу до інформації та відео, як: Youtube, TikTok, Twitch, Instagram, Telegram, X, Facebook, Viber, WhatsApp, LinkedIn, Threads².

Популярність отримання інформації через вебресурси, розташовані на онлайн-платформах спільного використання контенту, невпинно зростає. Водночас анонімність і неврегульованість їх діяльності є чинниками розповсюдження незаконного контенту, поширення дезінформації та ворожої пропаганди, що є однією із загроз національній безпеці України в умовах повномасштабної війни. З метою удосконалення законодавства щодо діяльності згаданого виду посередницьких цифрових сервісів у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація» (реєстр. № 11115 від 25.03.2024)³ (далі – законопроект), метою якого відповідно до пояснювальної записки є «створення ефективного законодавства, яке б дозволяло забезпечити реалізацію прав на свободу вираження поглядів, і одночасно захищало національні інтереси України та права користувачів медіасервісів». У законопроекті містяться пропозиції щодо внесення змін до низки законів України: «Про медіа», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про банки і банківську діяльність», «Про хмарні послуги». Ключовими новаціями є доповнення до Закону України «Про медіа», зокрема щодо: виокремлення такого виду платформ спільного доступу до інформації, як «платформи спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація»; запровадження механізмів їх деанонізації.

По-перше, пропонується визначення терміна «платформа спільного доступу до інформації, через яку поширюється масова інформація», яке наразі відсутнє в національному законодавстві, а саме (Рис. 1):

Платформа спільного доступу до інформації, через яку поширюється масова інформація – платформа спільного доступу до інформації, на якій створюються і функціонують облікові записи (сторінки, канали тощо) користувачів, через які поширюється масова інформація
(пункт 39¹ частини першої статті 1 Закону України «Про медіа» у редакції законопроекту)

Рис. 1.

По-друге, передбачається встановлення певних зобов'язань для провайдерів таких посередницьких онлайн-платформ щодо: оприлюднення на вимогу Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення

² Соцмережі, що отримали статус медіа. Моніторинг IMI. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/sotsmerezhi-shcho-otrymaly-status-media-monitoring-imi>

³ Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація : Проект Закону України (реєстр. № 11115 від 25.03.2024). Картка законопроекту. Вебсайт Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/43884>

відомостей про власників, структуру власності та джерела фінансування, відкриття офіційного представництва в Україні для співпраці з державою у питаннях протидії поширенню дезінформації, встановлення юридичної відповідальності за вміст поширюваної інформації.

Окрім того, законодавчі пропозиції стосуються й низки інших законів України, зокрема щодо заборони: використання платформ спільного доступу до інформації з непрозорою структурою власності їх провайдерів у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, їх посадових осіб, а також надавачів фінансових послуг; на встановлення вказаних платформ та пов'язаних з ними сервісів на пристрої, що використовуються для службових цілей. У цьому контексті зауважимо, що згадані законодавчі пропозиції корелюються з Рішенням Національного координаційного центру кібербезпеки (НКЦК) від 19 вересня 2024 року, відповідно до якого в Україні обмежено використання месенджера Telegram в органах державної влади, військових формуваннях та на об'єктах критичної інфраструктури. Заборона стосується встановлення та використання застосунку на службових пристроях для службових цілей через загрози національній безпеці⁴.

У контексті наближення національного законодавства до *acquis* Європейського Союзу є актуальними питання правового регулювання діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту в Європейському Союзі (далі – ЄС), його окремих державах-членах ЄС, а також відповідний досвід інших держав світу.

У дослідженні використано інформацію, що знаходиться у відкритому доступі. Перелік держав, що встановили певні юридичні обмеження щодо доступу до онлайн-платформ спільного використання контенту, не є вичерпним.

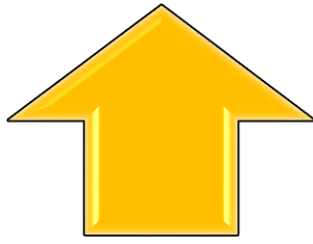
Основна частина

Законодавство ЄС щодо діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту.

Із прийняттям Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2022/2065 від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг і внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС (далі – DSA)⁵ соціальні мережі та багатоплатформні месенджери, які в Україні пропонується позначати терміном «платформи спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація», класифікуються як великі онлайн-платформи (стаття 33). Це один із видів посередницьких онлайн-платформ, що надають послуги спільного використання контенту. Зазвичай вони поєднують функціонал месенджера та соціальної мережі, де розташована велика кількість вебсайтів (вебсторінок) для спілкування, масового поширення інформації та інтерактивної взаємодії користувачів (TikTok, Instagram, Telegram, Facebook, Viber, WhatsApp), і визначаються як (Рис. 2):

⁴ НКЦК прийняв рішення обмежити використання Telegram в органах державної влади, військових формуваннях, на об'єктах критичної інфраструктури. URL: <https://www.nbo.gov.ua/ua/Dijalnist/6994.html>

⁵ Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act) (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32022R2065>



**VLOP (Very Large Online Platforms) –
онлайн-платформи спільного
використання контенту, які досягають
середньомісячної кількості активних
одержувачів послуг у ЄС, що дорівнює
або перевищує 45 мільйонів осіб**

Рис. 2.

Відповідно до DSA визначено новий стандарт діяльності всіх без виключення видів онлайн-платформ. Його ключовою вимогою є встановлення відповідальності онлайн-платформ за незаконний вміст. Проте, для онлайн-платформ спільного використання контенту діють суворіші умови (зобов'язання) щодо: модерації контенту, забезпечення прозорості алгоритмів, захисту неповнолітніх, протидії дезінформації та боротьби з незаконним контентом. Такий підхід обумовлено тим, що інші посередницькі онлайн-платформи зазвичай лише передають або зберігають дані (наприклад, інтернет-провайдери, хостинги), тому часто можуть бути звільнені від відповідальності за контент, якщо вони не знають про його незаконність (статті 4, 5, 6 DSA). На відміну від них, онлайн-платформи спільного використання контенту активно взаємодіють із контентом користувачів, масово поширюючи його серед публіки, тому несуть більшу відповідальність у випадках, коли інформація стає публічною. При цьому обсяг регуляторних вимог визначається залежно від ступеня залученості такої онлайн-платформи до поширення контенту. Найсуворіші умови (зобов'язання) передбачаються для дуже великих онлайн-платформ.

Онлайн-платформи спільного використання контенту зобов'язані: ділитися інформацією щодо функціонування їх алгоритмів; впроваджувати механізми швидкого видалення незаконного вмісту; запобігати розповсюдженню дезінформації користувачами; інформувати користувачів про причини модерування вмісту, поширеного користувачем, і надавати посилання на перелік цих причин; оновлювати інформацію щодо власних процедур і правил модерування вмісту принаймні раз на рік. Тобто відповідно до DSA творці та поширювачі вмісту, який викладено на такій онлайн-платформі, повинні нести більшу відповідальність за його зміст. Вони також повинні переконатися, що вміст не вводить в оману і не є незаконним.

У DSA також міститься вимога для онлайн-платформ спільного використання контенту щодо призначення офіційних представників, зокрема для боротьби з незаконним контентом. Тобто онлайн-платформа спільного використання контенту, що базується за межами ЄС, повинна уповноважити юридичну або фізичну особу, яка діятиме як їх представник у ЄС. Такі платформи повинні надавати легкодоступну інформацію про свою юридичну особу, а у випадках виявлення незаконного контенту, як правило, ідентифікувати власника вебсторінки чи вебсайту відповідним органам влади та користувачам. Дані про представника (ім'я, адреса, електронна пошта та номер телефону) мають бути опубліковані у відкритому доступі на сайті онлайн-платформи.

Задля забезпечення більшої чіткості та прозорості роботи алгоритмів регулювання вмісту онлайн-платформи спільного використання контенту також повинні забезпечувати свої облікові записи опцією (кнопкою), що дозволяє користувачам повідомляти про опублікований незаконний вміст, і швидко реагувати на такі повідомлення. Нарешті, вони зобов'язані самостійно стежити за публікаціями та, у разі необхідності, видаляти їх або призупиняти облікові записи.

Варто зазначити, що DSA значно удосконалено процедуру видалення незаконного контенту та запроваджено механізми ефективного захисту основних прав користувачів у мережі Інтернет, зокрема права на свободу слова⁶. Так, DSA запроваджено (Рис. 3):

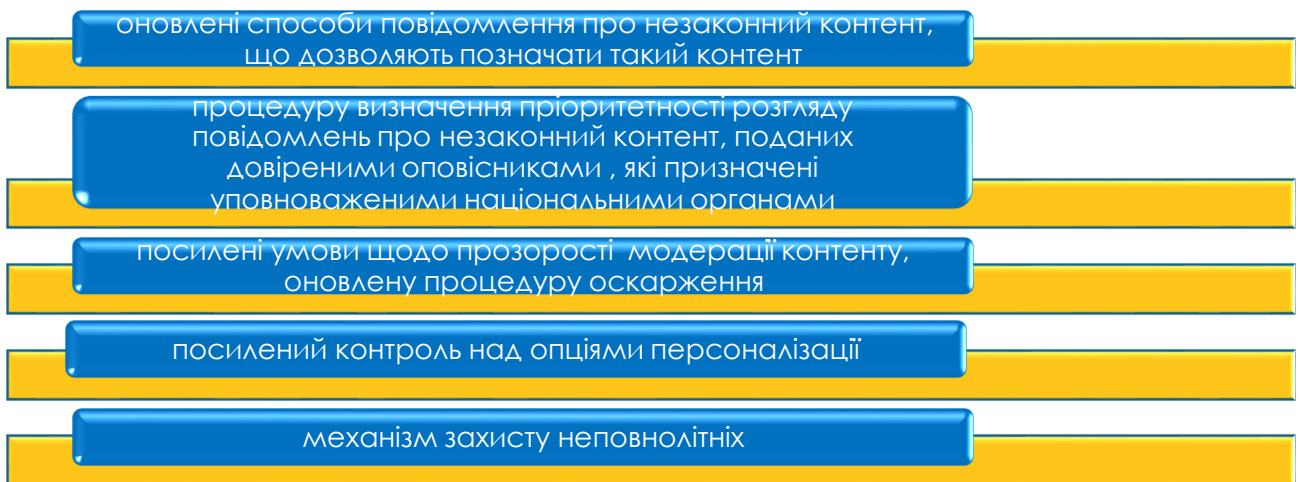


Рис. 3.

Посилення прозорості модерації контенту означає, що згідно з DSA провайдери онлайн-платформ спільного використання контенту зобов'язані повідомляти своїм користувачам про причину видалення контенту або причину обмеження доступу до облікового запису користувача. Рішення про видалення контенту або обмеження доступу до облікового запису користувача повинні мати чітке обґрунтування. Для здійснення контролю щодо рішень провайдерів онлайн-платформ Європейська Комісія (далі – ЄК) запровадила Базу даних прозорості DSA для надання публічного доступу до рішень постачальників онлайн-платформ щодо модерації контенту.

Натепер онлайн-платформи спільного використання контенту (наприклад, TikTok, Facebook, Instagram) надають розширену інформацію про модерацію контенту, зокрема щодо: кількості випадків видалення контенту, точності автоматизованих систем, кількості отриманих скарг від користувачів, а також персоналу, який здійснює модерацію контенту.

Щодо удосконалення процедури оскарження, то відповідно до DSA користувачі мають право оскаржувати рішення щодо модерації контенту шляхом подання скарги на онлайн-платформу, використовуючи процедуру позасудового врегулювання спорів, або в судовому порядку. Наприклад, у першій половині 2025 року органи позасудового врегулювання спорів розглянули понад 1800

⁶ The impact of the Digital Services Act on digital platforms. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-impact-platforms>

спорів щодо контенту, поширеного в ЄС через Facebook, Instagram і TikTok, та скасували рішення онлайн-платформ у 52 % справ, відновивши контент й облікові записи. Перевагою процедури позасудового врегулювання спорів є її ефективність: вона дозволяє вирішити конфлікт значно швидше та з меншими фінансовими витратами, ніж у випадку звернення до суду.

Щодо посилення контролю стосовно опцій персоналізації, то основні зміни пов'язані з їх налаштуваннями, а саме (Рис. 4):

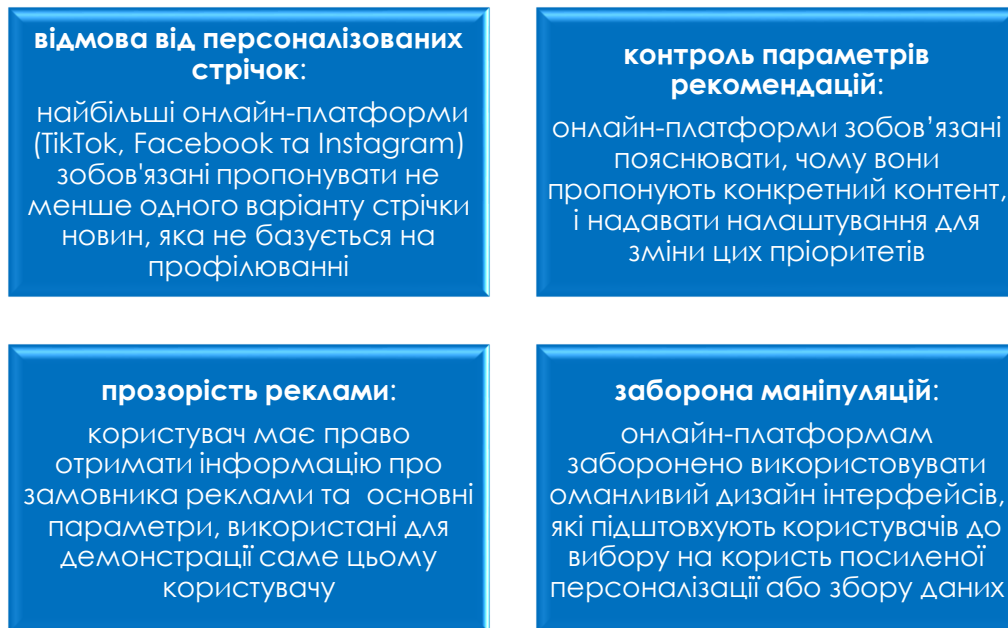


Рис. 4.

У цьому контексті доречно навести інформацію стосовно дотримання онлайн-сервісом Telegram вимог DSA. Відповідно до положень DSA великі онлайн-платформи несуть високі ризики поширення незаконного контенту і заподіяння шкоди суспільству, тому мають більші зобов'язання щодо прозорості, а також особливі зобов'язання щодо управління ризиками. Діяльність Telegram у державах-членах ЄС автоматично підпорядковує цю онлайн-платформу вимогам DSA. Зокрема, до зобов'язань віднесено призначення юридичного або фізичного представника в одній із держав-членів ЄС, в якій пропонуються послуги, а також, у разі класифікації як VLOP (дуже велика онлайн-платформа), перебування під безпосереднім наглядом ЄК.

Відповідно, у травні 2024 року Telegram призначив Європейського представника з цифрових послуг у Брюсселі своїм офіційним представником у ЄС. Незважаючи на те, що за даними самого Telegram загальна кількість його користувачів у світі сягає 1 млрд осіб, кількість його користувачів у ЄС офіційно залишається невідомою. Telegram обмежується округленими даними – «менше 45 мільйонів». Це призвело до того, що станом на червень 2025 року месенджер не належить до категорії VLOP та класифікується як «онлайн-платформа», а не

як «дуже велика онлайн-платформа», що автоматично позбавляє його виконання низки законодавчих зобов'язань щодо дотримання інформаційної безпеки⁷.

Щодо регулювання діяльності TikTok, то певні інституції ЄС заборонили його використання на робочих та особистих електронних пристроях зі встановленими робочими застосунками. Зокрема, відповідно до офіційної Заяви ЄК від 23 лютого 2023 року її співробітникам заборонено використання застосунку TikTok⁸. Аналогічні обмеження діють у Європейському Парламенті⁹ та Раді ЄС¹⁰.

Законодавчі межі діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту визначаються не лише DSA.

Так, відповідно до Регламенту (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб щодо обробки персональних даних і про вільний рух таких даних, а також про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент захисту даних, GDPR)¹¹ соціальні мережі повинні отримати чітку згоду своїх користувачів на доступ до їхніх даних та обробку цих даних. GDPR визначено низку прав громадян, зокрема право на: доступ, виправлення та видалення персональних даних, які зберігаються компаніями («право бути забутим»); отримання персональних даних, зібраних компанією, і передача їх іншій компанії («перенесення даних»); отримання повідомлень про порушення персональних даних.

Директивою (ЄС) 2018/1808 Європейського Парламенту та Ради від 14 листопада 2018 року про внесення змін до Директиви 2010/13/ЄС про координацію певних положень, встановлених законами, нормативно-правовими або адміністративними актами в державах-членах стосовно надання аудіовізуальних медіапослуг (Директива про аудіовізуальні медійні послуги, AVMS), з огляду на зміну ринкових тенденцій¹², зокрема визначено, що платформи обміну відео, на кшталт YouTube, повинні підтримувати систему нових стандартів прозорості для своїх користувачів і можуть бути притягнуті до відповідальності регуляторним органом, під юрисдикцією якого вони знаходяться, якщо їх система прозорості виявиться неефективною.

Регламент (ЄС) 2024/1083 Європейського Парламенту та Ради від 11 квітня 2024 року про встановлення спільної основи для медійних послуг на

⁷ A Digital Resilience Gap: How Content from Russian Propaganda Resources Bypasses Sanctions in the EU via Telegram (A Case Study of Poland). URL: <https://cedem.org.ua/en/analytics/eu-propaganda-telegram/>

⁸ The European Commission bans the use of TikTok to its members. URL: <https://incyber.org/en/article/the-european-commission-bans-the-use-of-tiktok-to-its-members/> ; Commission strengthens cybersecurity and suspends the use of TikTok on its corporate devices. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1161

⁹ European Parliament to ban TikTok from staff phones. URL: <https://www.rte.ie/news/business/2023/0228/1359389-european-parliament-to-ban-tiktok-from-staff-phones/>

¹⁰ Top EU bodies ban TikTok on staff phones citing security concerns. URL: <https://www.france24.com/en/europe/20230223-european-commission-tells-staff-to-remove-tiktok-from-work-devices>

¹¹ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng>

¹² Directive (EU) 2018/1808 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 amending Directive 2010/13/EU on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) in view of changing market realities. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj/eng>

внутрішньому ринку та внесення змін до Директиви 2010/13/ЄС (далі – ЕМФА)¹³ містить вимоги до онлайн-медіа. Зокрема, частиною першою статті 6 ЕМФА визначено, що провайдери медійних послуг забезпечують легкий і прямий доступ для отримувачів своїх послуг до актуальної інформації про:

- офіційну назву та контактні дані;
- ім'я /імена їх прямого чи опосередкованого власника(ків), який/які здійснює(ють) вплив на діяльність і прийняття стратегічних рішень;
- загальний річний обсяг виділених державних коштів на державну рекламу і загальний річний обсяг доходів від реклами, отриманих від державних органів або організацій третіх країн.

ЕМФА також містить норми щодо захисту свободи медіа в ЄС від впливу дуже великих онлайн-платформ (стаття 18). Дуже великим цифровим платформам на кшталт Facebook, X, Instagram заборонено довільно та без попередження обмежувати або видаляти незалежний контент, створений медіа. Такі платформи насамперед зобов'язані впровадити чіткі механізми розмежування медіа – зокрема, забезпечити здатність відрізнити незалежні медіа від залежних ресурсів. Після цього вони повинні завчасно повідомляти онлайн-медіа про намір видалити або обмежити їх контент, надаючи їм 24 години для надання відповіді. Лише після отримання такої відповіді або у разі її відсутності велика онлайн-платформа спільного доступу до контенту має право ухвалити рішення про видалення чи обмеження матеріалу, якщо він не відповідає встановленим умовам розміщення.

Законодавчі підходи в окремих державах-членах ЄС щодо регулювання діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту.

DSA наразі є базовим законодавчим актом для регулювання цифрових послуг у державах-членах ЄС. Проте регулювання діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту, зокрема щодо протидії поширенню дезінформації та незаконному контенту, вирізняється певною специфікою, зумовленою національними правовими традиціями та пріоритетами.

У **Франції** Законом про боротьбу з маніпулюванням інформацією¹⁴ внесено доповнення, зокрема, до Виборчого Кодексу та Закону про свободу спілкування щодо: обов'язкової участі онлайн-платформ спільного використання контенту у протидії дезінформації; посилення прозорості онлайн-платформ для користувачів; оперативності прийняття рішень компетентними органами стосовно прозорості діяльності онлайн-платформи¹⁵.

Згаданим Законом встановлено, що кожен оператор онлайн-платформи спільного використання контенту зобов'язаний призначити представника, який виконуватиме функції контактної особи на території Франції. Моніторинг щодо

¹³ Regulation (EU) 2024/1083 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 establishing a common framework for media services in the internal market and amending Directive 2010/13/EU (European Media Freedom Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj/eng>

¹⁴ LOI n° 2018-1202 du 22 décembre 2018 relative à la lutte contre la manipulation de l'information. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000037847559/>

¹⁵ Loi organique et loi ordinaire du 22 décembre 2018 relatives à la manipulation de l'information. URL: <https://www.vie-publique.fr/loi/21026-loi-manipulation-de-linformation-loi-fake-news> ; Les enjeux de la loi contre la manipulation de l'information. URL: <https://www.culture.gouv.fr/actualites/Les-enjeux-de-la-loi-contre-la-manipulation-de-l-information>

призначення представника здійснює ARCOM – незалежний державний орган з питань регулювання аудіовізуального та цифрового секторів¹⁶.

Закон про забезпечення безпеки та регулювання цифрового простору (далі – SREN)¹⁷ прийнятий 21 травня 2024 року у відповідь на зростання кіберзагроз та з метою удосконалення регулювання онлайн-контенту, зокрема імплементації DSA. Так, основні його положення щодо діяльності онлайн-платформ передбачають (Рис. 5):



Рис. 5.

Задля гарантування безпеки офіційних повідомлень у державному секторі та посилення захисту від кіберзагроз Прем'єр-міністром 25 липня 2025 року видано Інструкцію щодо посилення безпеки електронних комунікацій за допомогою миттєвих повідомлень у державній сфері та міністерських установах¹⁸, відповідно до якої всі державні службовці з 1 вересня 2025 року зобов'язані використовувати у службових цілях виключно інструмент захищеного обміну повідомленнями Tchap*, одночасно використання іноземних месенджерів на офіційних електронних пристроях заборонено.

У **Німеччині** з 1 жовтня 2017 року діє федеральний Закон про покращення правозастосування в соціальних мережах (далі – NetzDG)¹⁹. Під сферу його дії підпадають провайдери соціальних мереж та сервісів обміну повідомленнями (месенджери), що мають аудиторію понад 2 млн користувачів у Німеччині. Також 3 квітня 2021 року набули чинності зміни до Кримінального кодексу

¹⁶ Gouvernance. Website ARCON. URL: <https://www.arcom.fr/nous-connaitre/notre-institution/gouvernance>

¹⁷ LOI n° 2024-449 du 21 mai 2024 visant à sécuriser et à réguler l'espace numérique. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000049563368>

¹⁸ Renforcement de la sécurité des communications électroniques par messagerie instantanée au sein de la sphère publique et des cabinets ministériels. Date de signature : 25/07/2025. Date de déclaration d'opposabilité : 08/09/2025. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/circulaire/id/45618?origin=list>

*Примітка. Tchap – французький месенджер, створений у 2018 році Міжвідомчим управлінням інформаційних та комунікаційних систем держави (Dinsic, тепер Dinum, Міжвідомче управління цифрових справ) за сприяння Національного агентства кібербезпеки Франції (ANSSI), Міністерства закордонних справ та Міністерства збройних сил. Його назва є даниною поваги до телеграфу Chappé.

¹⁹ Gesetz zur Verbesserung der Rechtsdurchsetzung in sozialen Netzwerken (Netzwerkdurchsetzungsgesetz - NetzDG). Ausfertigungsdatum: 01.09.2017. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/netzdg/BJNR335210017.html>

Німеччини та NetzDG, якими посилюється відповідальність за мову ворожнечі в онлайн-просторі²⁰.

Слід зазначити, що з набранням чинності DSA основні процедурні норми NetzDG скасовано і чинними залишаються ті, що не суперечать DSA, наприклад, положення щодо протидії цифровому насильству.

Із міркувань безпеки використання TikTok на мобільних телефонах, що застосовуються у службових цілях, заборонено або суворо обмежено в багатьох державних установах та міністерствах. Рішення щодо заборон ухвалюються окремими установами індивідуально, але прослідковується тенденція обмежувальних правил. Так, у листі Федерального уповноваженого із захисту даних та свободи інформації Німеччини від 16 червня 2021 року висловлено рекомендації федеральній владі не встановлювати цей застосунок на службових електронних пристроях²¹.

На вебсайті Міністерства оборони *Данії* 6 березня 2023 року оприлюднено інформацію про заборону використання застосунку TikTok працівниками на офіційних пристроях²². Аналогічна заборона на використання TikTok на мобільних пристроях встановлена й для депутатів парламенту та його персоналу²³. Згадані рішення ухвалені на виконання рекомендацій Центру кібербезпеки (далі – CFCS) для державного сектору від 24 лютого 2023 року²⁴. Рекомендації ґрунтуються на висновках CFCS про те, що застосунок TikTok вимагає розширених прав та доступу до пристрою, що може потенційно сприяти виникненню ризиків.

Наприкінці 2024 року в парламенті зареєстровано громадську ініціативу щодо заборони онлайн-платформ спільного використання контенту – TikTok, Instagram, Snapchat для неповнолітніх²⁵. Пропозиція пройшла етап обговорення в парламентських комітетах, але наразі не прийнята²⁶.

Деякі муніципалітети в *Нідерландах* також запровадили заборону для державних службовців на використання низки мобільних застосунків у службовій діяльності. Наприклад, із квітня 2024 року відповідно до Додатку до

²⁰ Gesetz zur Bekämpfung des Rechtsextremismus und der Hasskriminalität. Vom 30. März 2021. URL: https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&start=%2F%2F%2A%5B%40attr_id=%27bgbl121s0441.pdf%27%5D#/switch/tocPane?ts=1775900769466 ; Gesetzespaket gegen Hass und Hetze tritt am 3. April 2021 in Kraft. URL: https://www.bmjv.de/SharedDocs/Pressearchiv/Pressemitteilungen/2021/0401_Hasskriminalitaet.html

²¹ Facebook-Auftritte von öffentlichen Stellen des Bundes. Schreiben des Bundesbeauftragten für den Datenschutz und die Informationsfreiheit an alle Bundesministerien und obersten Bundesbehörden zu Facebook-Auftritten von öffentlichen Stellen des Bundes vom 16. Juni 2021. URL: <https://www.bfdi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/DokumenteBfDI/Rundschreiben/Allgemein/2021/Facebook-Auftritte-Bund.html?nn=252102>

²² Forsvarsministeriet forbyder ansatte at bruge TikTok på tjenestelige enheder. URL: <https://www.finn.dk/da/nyheder/2023/forsvarsministeriet-forbyder-ansatte-at-bruge-tiktok-pa-tjenestelige-enheder/>

²³ Folketinget fraråder brug af TikTok på udleverede mobile enheder. URL: <https://www.ft.dk/da/aktuelt/nyheder/2023/02/tiktok>

²⁴ Håndbog i sikkerhed for mobile enheder. For ministre, departementschefer, særlige rådgivere og udvalgte medarbejdere i ministerierne. URL: <https://www.ft.dk/samling/2022/almindel/DIU/bilag/61/2690947.pdf>

²⁵ B 95 Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod TikTok, Snapchat og Instagram for mindreårige: Beskyt danske børn og unge mod skadelige, vanedannende digitale stimulanser (borgerforslag). URL: <https://www.ft.dk/samling/20241/beslutningsforslag/b95/index.htm>

²⁶ B 95 Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod TikTok, Snapchat og Instagram for mindreårige: Beskyt danske børn og unge mod skadelige, vanedannende digitale stimulanser (borgerforslag). URL: <https://www.ft.dk/samling/20241/beslutningsforslag/b95/beretning.htm>

листа Міської Ради Амстердаму заборонено використання чат-застосунку Telegram на робочих телефонах для державних службовців у зв'язку з потенційною небезпекою доступу іноземних служб до даних користувачів. Заборона також поширюється на застосунки AliExpress, ExpressVPN, TikTok, WeChat, Temu, Shein, TurboVPN та UC Browser. За повідомленням муніципалітету Амстердаму, жоден із цих застосунків не можна встановлювати на муніципальні телефони, ноутбуки чи iPad²⁷.

Така заборона обумовлена інформацією, що міститься у листі Міністерства внутрішніх справ та зв'язків Королівства від 23 лютого 2023 року, оприлюдненому за результатами звіту «Огляд ризиків, пов'язаних із використанням застосунків із країн, що мають наступальну кіберпрограму, спрямовану проти Нідерландів»²⁸.

Досвід законодавчого забезпечення діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту в інших державах світу.

У Великій Британії відсутній спеціальний закон щодо функціонування соціальних мереж та месенджерів. Застосовується комплексне регулювання відповідно до законодавства щодо комунікації та діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту. Знаковим є Закон про безпеку в Інтернеті²⁹, прийнятий у 2023 році, який застосовується до діяльності будь-якої онлайн-платформи спільного використання контенту, що має користувачів у Великій Британії. Соціальні мережі як один із видів таких сервісів зобов'язані призначати офіційних представників у Великій Британії для співпраці з державою у питаннях протидії поширенню дезінформації, видаляти незаконний контент. Такі онлайн-платформи мають певний обов'язок зменшувати поширеність шкідливого, але легального контенту, особливо для дітей. Також вони зобов'язані розкривати громадськості інформацію про механізми модерування контенту, проводити оцінку і письмово викладати потенційні ризики, які створюють їх алгоритми. Окремими положеннями цього Закону встановлюються й обов'язки щодо захисту журналістського контенту.

Контроль за дотриманням Закону про безпеку в Інтернеті покладено на Ofcom – національний регулятор послуг зв'язку³⁰. Ofcom має сильні правозастосовні повноваження, зокрема щодо: накладання штрафів до 10 % від загального річного обороту компанії за фінансовий рік; звернення до суду для блокування цифрових послуг, що надаються такою онлайн-платформою. До компетенції Ofcom належить надання рекомендацій, зокрема шляхом розробки та оприлюднення відповідних документів.

У звіті Спеціального комітету з питань науки, інновацій та технологій Палати громад парламенту Великої Британії (далі – Комітет) «Соціальні мережі,

²⁷ Gemeente Amsterdam verbiedt Telegram op werktelefoons ambtenaren. URL: <https://tweakers.net/nieuws/225504/gemeente-amsterdam-verbiedt-telegram-op-werktelefoons-ambtenaren.html>

²⁸ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Datum 23 februari 2023. Betreft Beschouwing risico's gebruik applicaties uit landen met een offensief cyberprogramma gericht tegen Nederland. URL: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-71c4f5e2a1ae61e65fd9b8983d8860887651c9a0/pdf>

²⁹ Online Safety Act: explainer. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/online-safety-act-explainer/online-safety-act-explainer>

³⁰ About Ofcom. URL: <https://www.ofcom.org.uk/about-ofcom>

дезінформація та шкідливі алгоритми»³¹ від 11 липня 2025 року зазначається, що регулювання діяльності соціальних мереж відповідно до Закону про безпеку в Інтернеті на тепер не є достатнім для боротьби з незаконним і шкідливим контентом в онлайн-просторі. Комітет закликає уряд базувати новий та вдосконалений режим онлайн-безпеки на п'яти фундаментальних взаємопов'язаних принципах, а саме (Рис. 6):



Рис. 6.

Певною мірою діяльність онлайн-платформ спільного використання контенту регулюється й Законом про захист даних 2018 року³² та Загальним регламентом про захист даних Великої Британії (UK GDPR)^{33*}.

Використання ТікТок на офіційних урядових пристроях заборонено з 16 березня 2023 року. Заборона була введена після того, як урядом було проведено перевірку безпеки, у межах якої було розглянуто потенційну вразливість урядових даних від застосунків соціальних мереж на пристроях та ризики, пов'язані з доступом до конфіденційної інформації³⁴.

У **Норвегії**, яка належить до держав Європейської економічної зони (далі – ЄЕЗ), триває процес імплементації положень DSA у національне законодавство. Станом на початок 2026 року імплементаційний закон не прийнято у зв'язку з певними переговорними затримками з ЄС щодо необхідної адаптації до стандартів ЄЕЗ³⁵, попри те, що у липні 2025 року уряд подав на

³¹ Reports, special reports and government responses. Social media, misinformation and harmful algorithms. URL: <https://committees.parliament.uk/work/8641/social-media-misinformation-and-harmful-algorithms/publications/reports-responses/>

³² Data Protection Act 2018. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/contents/enacted>

³³ Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council. Regulations originating from the EU. URL: <https://www.legislation.gov.uk/eur/2016/679/contents>

*Примітка. Регламент (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних та про скасування Директиви 95/46/ЄС (GDPR) як прямо застосовний закон ЄС не діє у Великій Британії після Brexit. Однак, Велика Британія включила версію GDPR до свого законодавства, відому як GDPR Великої Британії (UK GDPR), яка базується на GDPR ЄС, але з деякими змінами.

³⁴ TikTok banned on UK government devices as part of wider app review. URL: <https://www.gov.uk/government/news/tiktok-banned-on-uk-government-devices-as-part-of-wider-app-review>

³⁵ Karianne Tung reiser til Brussel for å diskutere EUs digitale regelverk. URL: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/karianne-tung-reiser-til-brussel-for-a-diskutere-eus-digitale-regelverk/id3147615/>

консультацію пропозицію щодо нового Закону про цифрові послуги (на основі DSA)³⁶.

Водночас 1 жовтня 2025 року набув чинності Закон про цифрову безпеку³⁷, яким встановлено фундаментальні вимоги до цифрової безпеки на підприємствах – об'єктах критичної інфраструктури. Слід зазначити, що згаданий Закон безпосередньо не регулює діяльність онлайн-платформ спільного використання контенту, а його дія поширюється на інші види посередницьких онлайн-платформ (цифрові торговельні майданчики, хмарні сервіси та пошукові системи), однак варто акцентувати на певні важливі аспекти, які безпосередньо стосуються предмета цього дослідження. Так, дія Закону поширюється на цифрові пошукові системи (наприклад, Google, Microsoft Bing). Відповідно до результатів дослідження Adobe*, проведеного у 2024 році, соціальні мережі розвиваються швидко, наприклад, TikTok виходить за межі традиційної онлайн-платформи, трансформуючись відповідно до своїх технічних характеристик у гібридну пошукову систему³⁸. Тому положення Закону щодо зобов'язань дотримання безпекових аспектів, прозорості та відповідальності стають актуальними, наприклад, щодо TikTok. Так, відповідно до § 12 Закону встановлено обов'язок для пошукових систем щодо призначення представника в Норвегії у випадку, якщо провайдер не визначив такого представника в іншій державі ЄЕЗ, де надаються цифрові послуги.

З міркувань безпеки у березні 2023 року уряд, парламент та збройні сили Норвегії заборонили своїм співробітникам використовувати TikTok та Telegram на службових пристроях (телефонах, планшетах, ПК) із доступом до внутрішніх систем³⁹. Цей захід було вжито на виконання рекомендації Управління національної безпеки (далі – NSM)⁴⁰. NSM не рекомендує встановлювати TikTok та Telegram на пристроях державних службовців, підключених до внутрішньої цифрової інфраструктури або сервісів компанії. Крім того, ця рекомендація має стосуватися й працівників приватного сектору, на яких повністю або частково поширюється дія Закону про цифрову безпеку. Ідеться й про те, що якщо для ведення бізнесу існує потреба в TikTok або Telegram, NSM рекомендує встановити та використовувати ці застосунки на окремому пристрої, призначеному для цього типу цілей, який не підключений до внутрішніх систем компанії.

Федеральна рада *Швейцарії* працює над новим законодавством про регулювання діяльності дуже великих онлайн-платформ. Станом на квітень

³⁶ Ny lov om digitale tjenester sendt på høring. URL: <https://www.datatilsynet.no/aktuelt/aktuelle-nyheter-2025/ny-lov-om-digitale-tjenester-sendt-pa-horing/>

³⁷ Lov om digital sikkerhet (digitalsikkerhetsloven). URL: <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2023-12-20-108>

*Примітка. Adobe (Adobe Inc.) – це провідна американська компанія, заснована у 1982 році, яка спеціалізується на розробці програмного забезпечення для творчості, маркетингу та документообігу.

³⁸ TikTok як пошукова система: висновки та статистика від Adobe. URL: <https://theinweb.media/tiktok-poshuk/>

³⁹ Justis- og beredskapsdepartementet fraråder TikTok og Telegram på tjenesteheter i departementene. URL: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nsm-med-nye-retningslinjer-for-tiktok-og-telegram/id2967383/>; Stortinget forbyr Tiktok og Telegram på tjenestetelefoner. URL: <https://www.journalisten.no/stortinget-forbyr-tiktok-og-telegram-pa-tjenestetelefoner/564981>

⁴⁰ Anbefaler ikke Tiktok eller Telegram på tjenesteheter. URL: <https://nsm.no/aktuelt/anbefaler-ikke-tiktok-eller-telegram-pa-tjenesteheter>

2026 року підготовлено проект федерального Закону про комунікаційні платформи та пошукові системи⁴¹ (далі – проект Закону), але закон не прийнято.

Проектом Закону пропонується запровадити регулювання дуже великих комунікаційних платформ та пошукових систем, які вважатимуться такими, якщо ними щомісяця користуються в середньому 10 % населення Швейцарії. Пропонується також зобов'язати дуже великі комунікаційні платформи надавати користувачам інформацію про потенційно незаконний контент. Також визначається процедура повідомлення про правопорушення, зокрема, про наклеп, образу, дискримінацію та підбурювання до ненависті, за які передбачена кримінальна відповідальність (статті 174, 177, 261bis Кримінального кодексу Швейцарії)⁴². Оператори таких онлайн-платформ будуть зобов'язані інформувати постраждалих осіб та обґрунтовувати свої рішення під час видалення контенту або блокування облікових записів. Також передбачається запровадження внутрішньої процедури розгляду скарг та, у разі виникнення конфліктів, позасудове вирішення спорів.

Законопроектом пропонується встановити вимоги щодо прозорості, маркування та таргетування реклами тощо. Онлайн-сервіси, на які поширюватиметься дія закону, повинні створити загальнодоступний архів реклами та надати урядовим і компетентним органам доступ до своїх даних. Дуже великі комунікаційні платформи й пошукові системи також будуть зобов'язані призначити юридичного представника у Швейцарії, якщо їх штаб-квартири розташовані за кордоном⁴³.

Крім того, 19 березня 2026 року в парламенті Швейцарії зареєстровано законодавчу пропозицію щодо захисту дітей та молоді на комунікаційних та пошукових платформах⁴⁴. Федеральній раді Швейцарії пропонується запровадити низку заходів на законодавчому рівні для зменшення системних ризиків, особливо для дітей та молоді, що виникають через діяльність таких платформ. Серед них (Рис. 7):

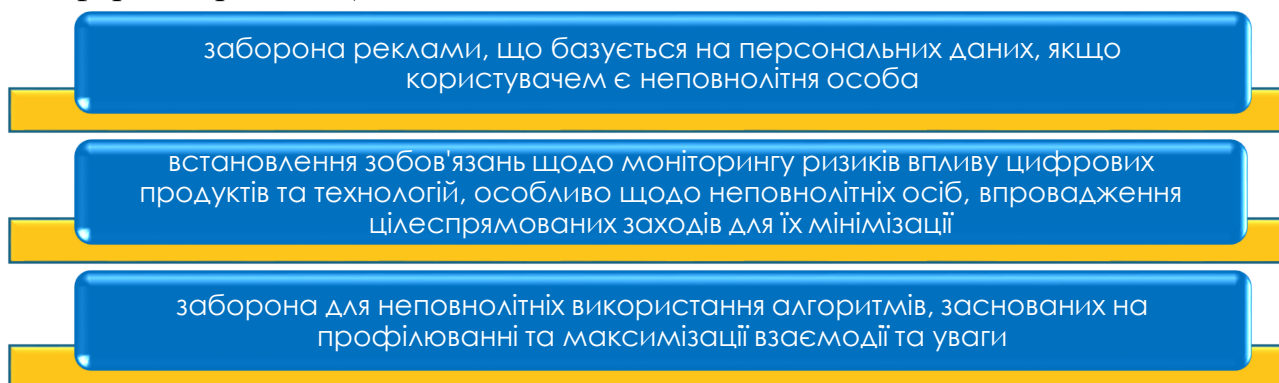


Рис. 7.

⁴¹ Bundesgesetz über Kommunikationsplattformen und Suchmaschinen (KomPG). URL: https://cms.news.admin.ch/dam/de/der-schweizerische-bundesrat/JHS111GdjmSX/Vorentwurf_DE.pdf

⁴² Schweizerisches Strafgesetzbuch (StGB). URL: <https://www.rhf.admin.ch/rhf/de/home/strafrecht/rechtsgrundlagen/national/sr-311-0.html>

⁴³ Neues Gesetz über Kommunikationsplattformen und Suchmaschinen: Start der Vernehmlassung. URL: <https://www.news.admin.ch/de/newnsb/6TmEAde4htulaWG9CWYtK>

⁴⁴ Kinder- und Jugendschutz auf digitalen Plattformen. URL: <https://www.parlament.ch/de/ratsbetrieb/suche-curia-vista/geschaefft?AffairId=20263249>

Уряд Швейцарії дедалі більше обмежує використання іноземних месенджерів без наскрізного шифрування та інструментів програмного забезпечення у державному секторі з метою підвищення безпеки даних. Натомість надається перевага безпечним комунікаційним альтернативам із відкритим кодом або таким, що базуються у Швейцарії, на відміну від американських платформ, наприклад Microsoft Teams або WhatsApp.

Міністерство оборони, цивільного захисту та спорту (DDPS) із січня 2022 року заборонило військовослужбовцям використовувати іноземні месенджери (зокрема, WhatsApp, Signal та Telegram) для офіційного спілкування. Наказ, спрямований на посилення безпеки та запобігання витоку даних, вимагає від військовослужбовців використовувати місцевий безпечний месенджер Threema⁴⁵.

У *Канаді* посилюється законодавче регулювання функціонування соціальних мереж. Онлайн-платформи спільного використання контенту дедалі більше зобов'язуються забезпечувати прозорість та підзвітність у своїх алгоритмах і практиці модерації контенту з метою створення безпечнішого онлайн-середовища й боротьби зі шкідливим контентом, захисту конфіденційності користувачів і забезпечення підзвітності таких платформ.

Законодавство у цій сфері є комплексним, зокрема Закон про конфіденційність⁴⁶ встановлює вимоги до збору та використання інформації державними установами, здійснення моніторингу контенту соціальних мереж для модернізації захисту. Урядові установи повинні дотримуватися суворих протоколів безпеки при використанні соціальних мереж, зосереджуючись на захисті інформації, конфіденційності та підтримці авторизованого, професійного та безпечного доступу. Ключовою вимогою є дотримання урядової Директиви про послуги та цифрові технології⁴⁷. Тобто державні установи зобов'язані використовувати дозволені пристрої та мережі, регулярно оновлювати системи, встановлювати антивірусне програмне забезпечення, посилювати контроль за пристроями та забезпечувати використання персоналом віртуальних приватних мереж (VPN) під час доступу до платформ через публічний Wi-Fi. Особиста інформація, зібрана через соціальні мережі, має бути захищена, а доступ до неї обмежений. Для забезпечення дотримання Закону про конфіденційність використовуються інструменти оцінки впливу на конфіденційність, а також проводиться регулярний моніторинг контенту, що розміщується на онлайн-платформах спільного використання. Державні службовці не мають права використовувати офіційні символи (аватари / імена) в особистих облікових записах та ділитися конфіденційною інформацією на будь-якій онлайн-платформі.

⁴⁵ Schweizer Armee verbietet Whatsapp und Co. URL: <https://www.srf.ch/news/schweiz/threema-setzt-sich-durch-schweizer-armee-verbietet-whatsapp-und-co>

⁴⁶ Privacy Act (R.S.C., 1985, c. P-21). URL: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/P-21/>

⁴⁷ Directive on Service and Digital. URL: <https://www.tbs-sct.canada.ca/pol/doc-eng.aspx?id=32601>

Варто зазначити, що уряд заборонив TikTok на всіх державних мобільних пристроях із 28 лютого 2023 року через «неприйнятні» ризики для безпеки та конфіденційності⁴⁸.

Окрім того, Законом про конкуренцію⁴⁹, що регулює діяльність, зокрема інфлюенсерів, заборонено поширення неправдивої або оманливої реклами через облікові записи.

Закон про онлайн-новини⁵⁰ зобов'язує великі онлайн-платформи спільного використання контенту компенсувати канадським медіаорганізаціям використання їх новинного контенту. Закон поширюється на платформи з річним світовим доходом понад 1 млрд канадських доларів та аудиторією понад 20 мільйонів користувачів у Канаді щомісяця. Сутність полягає у тому, що великі онлайн-платформи, що транслюють новинний контент, та канадські медіа можуть укладати угоди для отримання останніми фінансової компенсації за поширення новинного контенту. Якщо згоди не досягнуто, передбачено обов'язковий процес переговорів, медіацію. Як останній захід застосовується правовий механізм арбітражу «фінальної пропозиції», за якого арбітражна комісія не розробляє власного компромісного рішення, а зобов'язана обрати одну з двох остаточних пропозицій, поданих сторонами. Нагляд за виконанням цього Закону здійснює Канадська комісія з радіо, телебачення та телекомунікацій (CRTC).

У цьому контексті варто згадати й проект Закону про безпеку в Інтернеті (Bill C-63)⁵¹ 2024 року, метою якого є посилення відповідальності соціальних мереж та оновлення положень низки законів щодо відповідальності за розпалювання ворожнечі в мережі Інтернет. Законопроект не було прийнято, але він залишився моделлю для подальших законодавчих ініціатив уряду з цього питання. Варто зазначити, що законопроектом передбачалося встановлення для соціальних мереж «обов'язку діяти відповідально». Це передбачало розробку планів цифрової безпеки, впровадження інструментів для подання скарг та швидке видалення (протягом 24 годин) без згоди автора інтимних зображень і матеріалів, що містять будь-яку інформацію про експлуатацію дітей. Також законопроектом передбачалося створення органів контролю за діяльністю соціальних мереж: Комісії з цифрової безпеки (Digital Safety Commission) із повноваженнями проведення аудиту посередницьких онлайн-платформ, а також інституту Омбудсмена з цифрової безпеки для захисту інтересів користувачів.

⁴⁸ Statement by Minister Fortier announcing a ban on the use of TikTok on government mobile devices. URL: <https://www.canada.ca/en/treasury-board-secretariat/news/2023/02/statement-by-minister-fortier-announcing-a-ban-on-the-use-of-tiktok-on-government-mobile-devices.html>

⁴⁹ Competition Act (R.S.C., 1985, c. C-34). URL: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-34/>

⁵⁰ Online News Act, SC 2023, c 23. URL: <https://www.canlii.org/en/ca/laws/stat/sc-2023-c-23/latest/sc-2023-c-23.html> ; The Online News Act. URL: <https://www.canada.ca/en/canadian-heritage/services/online-news.html> ; An Act respecting online communications platforms that make news content available to persons in Canada. URL: <https://www.parl.ca/legisinfo/en/bill/44-1/c-18>

⁵¹ Bill C-63: An Act to enact the Online Harms Act, to amend the Criminal Code, the Canadian Human Rights Act and An Act respecting the mandatory reporting of Internet child pornography by persons who provide an Internet service and to make consequential and related amendments to other Acts. URL: <https://www.justice.gc.ca/eng/csjsjc/pl/charte-charte/c63.html>

Регулювання діяльності соціальних мереж у **США** здійснюється відповідно до Першої поправки до Конституції США⁵², яка захищає свободу слова, обмежує федеральний контроль над контентом. Основою нормативного регулювання діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту є § 230 Розділу 47 федерального Закону про пристойність у спілкуванні (CDA) 1996 року⁵³, яким передбачено таке (Рис. 8):

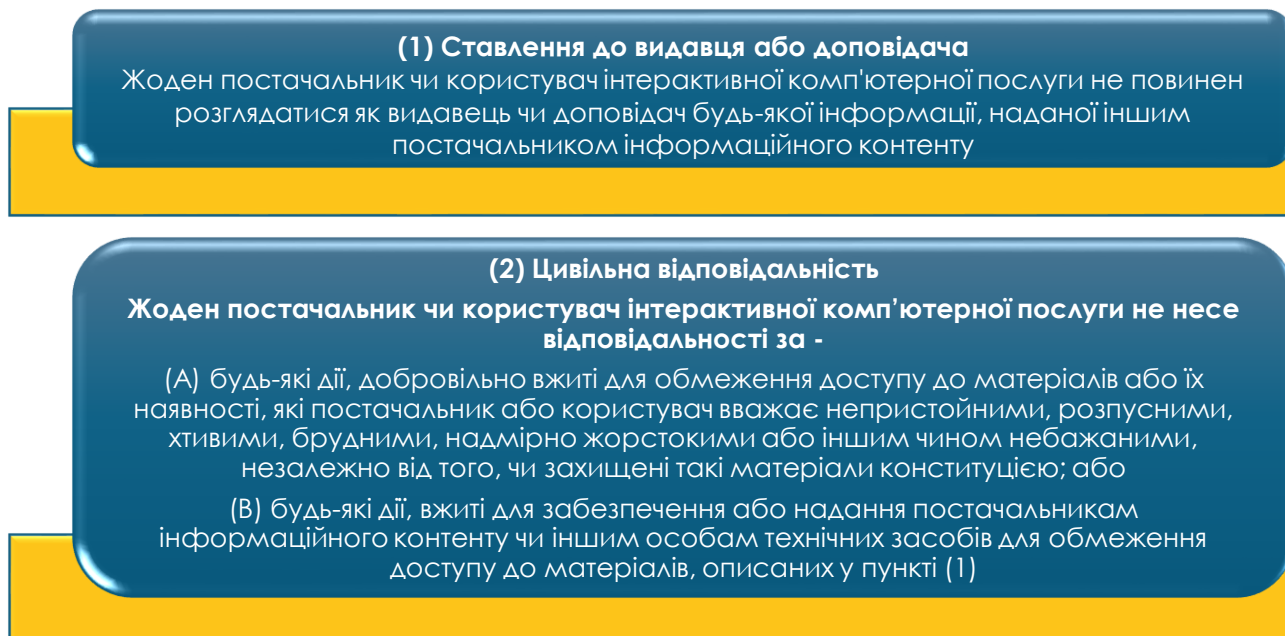


Рис. 8.

Іншими словами, до провайдерів онлайн-платформ застосовується правило «доброго самаритянина»* відносно користувачів у разі добровільного видалення ними контенту, який вони вважають незаконним або шкідливим. Таке правило захищає онлайн-платформи від цивільних позовів щодо контенту, розміщеного користувачами, а також надає їм право видаляти контент самостійно. Це положення є основою регулювання діяльності онлайн-платформ за винятком ситуацій, коли є порушення прав дітей та авторських прав. Зокрема, федеральний Закон про захист конфіденційності дітей в Інтернеті⁵⁴ врегульовує питання збору та використання інформації про дітей віком до 13 років в онлайн-просторі.

Спроби на регіональному рівні подолати законодавчі межі діяльності онлайн-платформ, установлені на федеральному рівні, нашоухуються на певні труднощі. Зокрема, Закон «Senate Bill 7072»⁵⁵ штату **Флорида** 2021 року передбачає посилення звітності та прозорості у діяльності великих онлайн-

⁵² Constitution of the United States. First Amendment. URL: <https://constitution.congress.gov/constitution/amendment-1/>

⁵³ 47 U.S. Code § 230 - Protection for private blocking and screening of offensive material. URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/47/230>

*Примітка. Правило (або закон) доброго самаритянина – це правовий принцип, який захищає людей, що добровільно та безоплатно надають першу допомогу постраждалим, від цивільної чи кримінальної відповідальності за ненавмисне заподіяння шкоди під час рятування.

⁵⁴ Children's Online Privacy Protection Rule (COPPA). URL: <https://www.ftc.gov/legal-library/browse/rules/childrens-online-privacy-protection-rule-coppa>

⁵⁵ Senate Bill 7072: A Stand Against Big Tech or a Violation of the First Amendment? URL: <https://cardozoaelj.com/2022/03/07/senate-bill-7072-a-stand-against-big-tech-or-a-violation-of-the-first-amendment>

платформ шляхом надання користувачам права оскарження їх рішень про видалення акаунтів та повідомлень користувачів. Згаданий Закон у тому ж році рішенням Апеляційного суду США одинадцятого округу⁵⁶ визнаний таким, що суперечить Першій поправці до Конституції США. Верховний суд США 1 липня 2024 року скасував згадане судове рішення та повернув справу на повторний розгляд до Апеляційного суду США одинадцятого округу⁵⁷.

Відносно Закону про кодекс дизайну, що відповідає віку (CAADCA)⁵⁸ 2022 року (штат *Каліфорнія*), метою якого є захист неповнолітніх осіб при взаємодії з онлайн-продуктами та послугами, до яких вони можуть отримати доступ, також прийнято рішення Апеляційного суду США дев'ятого округу від 12 березня 2026 року, відповідно до якого положення Закону набувають чинності частково⁵⁹.

Слід зазначити, що на федеральному рівні діяльність окремих онлайн-платформ спільного використання контенту законодавчо обмежено в інтересах національної безпеки. Так, у квітні 2024 року набув чинності Закон про захист американців від застосунків, контрольованих іноземними противниками (далі – PAFACA)⁶⁰, яким встановлено зобов'язання для китайської компанії ByteDance щодо продажу застосунку TikTok компанії, підконтрольній США, протягом 270 днів (із можливістю продовження). У разі невиконання зобов'язання застосунків TikTok буде заборонено на території США. Станом на квітень 2026 року PAFACA є чинним, платформа продана групі американських інвесторів⁶¹.

Паралельно зі згаданим Законом 23 червня 2024 року набув чинності й Закон про захист даних американців від іноземних противників (PADFAA)⁶², яким заборонено компаніям, що збирають, аналізують та продають особисту інформацію про користувачів у мережі Інтернет третім особам (дата-брокери), передавати чутливі персональні дані громадян США країнам-противникам (Китаю, Росії, Ірану та Північній Кореї).

Також зазначимо, що в інтересах національної безпеки службовцям та підрядникам федерального уряду США відповідно до Закону про заборону

⁵⁶ Decision of the 11th Federal District Court in the action of NetChoice v. Attorney General of Florida et al. (Case No. 21-12355). URL: <https://media.ca11.uscourts.gov/opinions/pub/files/202112355.pdf>

⁵⁷ Tracker Detail. Florida Social Media Platforms Bill - SB.7072. URL: <https://www.techpolicy.press/tracker/florida-social-media-platforms-bill-sb-7072/>

⁵⁸ AB-2273 The California Age-Appropriate Design Code Act. URL: https://leginfo.ca.gov/faces/billCompareClient.xhtml?bill_id=202120220AB2273&showamends=false

⁵⁹ Ninth Circuit Issues Mixed Ruling on California Age-Appropriate Design Code Act. URL: <https://www.hklaw.com/en/insights/publications/2026/03/ninth-circuit-issues-mixed-ruling-on-california-age-appropriate-design>; U.S. appeals court rules that most of California's age-appropriate design law may go into effect. URL: <https://www.aoshearman.com/en/insights/ao-shearman-on-data/us-appeals-court-rules-that-most-of-californias-age-appropriate-design-law-may-go-into-effect>

⁶⁰ H.R.7521 - Protecting Americans from Foreign Adversary Controlled Applications Act. URL: <https://www.congress.gov/bill/118th-congress/house-bill/7521/text>

⁶¹ Application of Protecting Americans From Foreign Adversary Controlled Applications Act to TikTok. URL: <https://www.federalregister.gov/documents/2025/01/30/2025-02087/application-of-protecting-americans-from-foreign-adversary-controlled-applications-act-to-tiktok?ref=theflytrapmedia.com>; TikTok Has Dodged the US Ban – Here's Everything You Need to Know. URL: <https://builtin.com/articles/us-tiktok-ban>

⁶² Protecting Americans' Data from Foreign Adversaries Act of 2024 (PADFAA). URL: <https://www.ftc.gov/legal-library/browse/statutes/protecting-americans-data-foreign-adversaries-act-2024-padfaa>

ТікТок на урядових пристроях, підписаного у грудні 2022 року⁶³, заборонено використання цього застосунку на електронних пристроях, виданих урядом для виконання службових обов'язків.

У **Бразилії** з 2020 року на розгляді парламенту перебуває проект Закону про свободу, відповідальність та прозорість в Інтернеті⁶⁴ (законопроект про фейкові новини), яким пропонується запровадити заходи для боротьби з поширенням неправдивого контенту в соціальних мережах, а також в сервісах приватних повідомлень, за винятком сервісів для корпоративного використання та електронної пошти.

Такі заходи застосовуватимуться до онлайн-платформ спільного використання контенту з аудиторією понад 2 мільйони користувачів, зокрема до іноземних платформ, за умови, що вони пропонують послуги бразильській громадськості. Основними положеннями законопроекту є такі (Рис. 9):

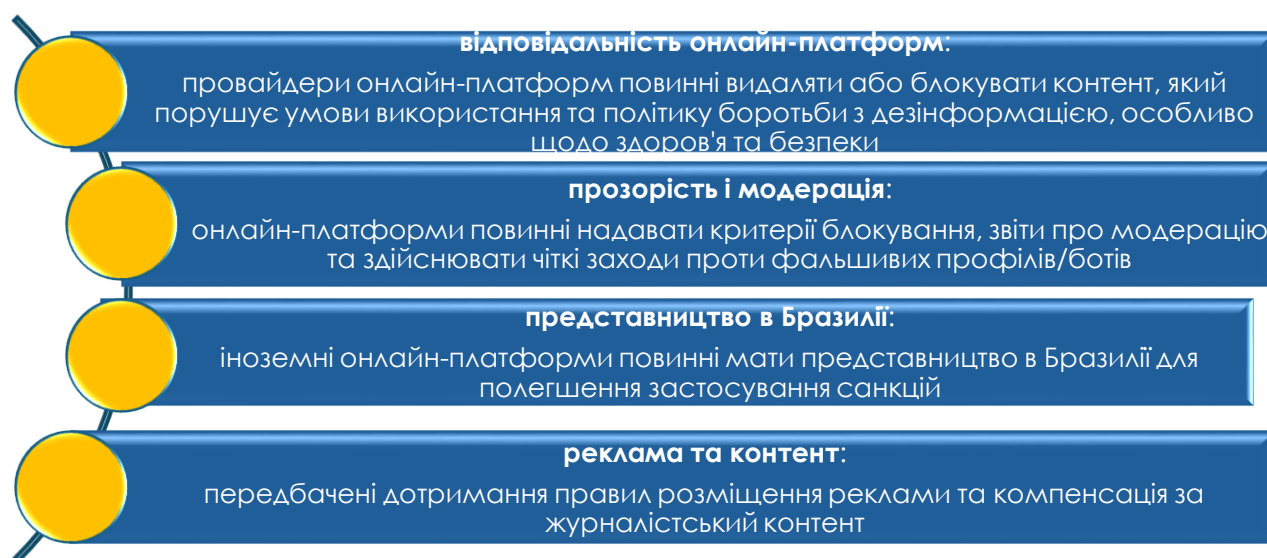


Рис. 9.

Висновки

Соціальні мережі та багатоплатформні месенджери з функціями обміну повідомленнями та файлами класифікуються як онлайн-платформи спільного використання контенту. Вони з'єднують користувачів для спілкування, обміну контентом, а також виступають посередниками, забезпечуючи інтерактивну взаємодію в онлайн-просторі. Швидкість, безконтрольність, а подекуди анонімність поширення масової інформації в онлайн-просторі, що забезпечується онлайн-платформами спільного використання контенту, є небезпечними факторами широкого розповсюдження незаконного та шкідливого контенту, надшвидкого поширення дезінформації та ворожої пропаганди, що потенційно створює загрози національній безпеці та суттєво порушує права людини.

⁶³ H.R.2617 - Consolidated Appropriations Act, 2023. URL: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/2617/text>

⁶⁴ SENADO FEDERAL PROJETO DE LEI N° 2630, DE 2020 Institui a Lei Brasileira de Liberdade, Responsabilidade e Transparência na Internet. URL: <https://legis.senado.leg.br/sdleg-getter/documento?dm=8110634&disposition=inline>

Регулювання діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту є одним із напрямів розвитку національного законодавства держав світу, що вимагає оновлення традиційних правових парадигм і пошуку нових балансів у забезпеченні інтересів держави, суспільства й сучасних онлайн-платформ, що зазвичай є транснаціональними цифровими структурами.

Із прийняттям Регламенту (ЄС) 2022/2065 Європейського Парламенту та Ради від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг та внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС встановлено суворі юридичні зобов'язання щодо діяльності всіх онлайн-платформ, зокрема онлайн-платформ спільного використання контенту. Законодавчі вимоги спрямовані на встановлення чітких правил діяльності онлайн-платформ, посилення їх відповідальності за вміст розміщеної ними інформації. ЄК надано повноваження щодо контролю над дуже великими онлайн-платформами спільного використання контенту та запровадження суворих покарань щодо них. Відповідно до вимог DSA провайдери повинні призначити законного представника в межах ЄС і запровадити процедуру розгляду скарг користувачів і органів влади ЄС.

Регламент (ЄС) 2022/2065 Європейського Парламенту та Ради від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг та внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС є ключовим законодавчим актом для регулювання діяльності онлайн-платформ у всіх державах-членах ЄС. Поряд із цим існують певні національні особливості в регулюванні діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту, зокрема у питаннях протидії поширенню дезінформації та незаконного контенту. Це стосується зазвичай урядових актів, що мають зобов'язальний характер для працівників державного сектору та/або військовослужбовців (*Данія, Франція*) чи рекомендаційний характер (*Німеччина*), або актів органів місцевої влади, що мають локальну дію на певній території держави (*Нідерланди*). Відповідні акти прийняті задля посилення захисту національної безпеки.

Окремі держави-члени ЄС запроваджують додаткові кібербезпекові заходи шляхом прийняття спеціальних законів щодо відповідальності онлайн-платформ за поширення дезінформації, незаконного контенту. Основним є визначення чітких вимог щодо прозорості алгоритмів, політики модерації контенту, а також зобов'язання регулярного звітування великих онлайн-платформ (*Франція, Німеччина*).

Інші держави (*Велика Британія, Норвегія, Швейцарія, Бразилія, Канада*) також практикують прийняття спеціальних законів щодо безпеки в онлайн-просторі та діяльності великих онлайн-платформ спільного використання контенту. Так, законами встановлюються чіткі правила щодо посилення відповідальності онлайн-платформ спільного використання контенту за незаконний контент, визначаються умови використання контенту, створеного медійними компаніями, а також закріплюються зобов'язання для таких платформ призначити офіційних представників на території своєї держави.

У більшості згаданих держав через ризики загрози національній безпеці прийнято урядові акти щодо заборони використання певних онлайн-платформ

(TikTok, Telegram) окремими категоріями громадян із визначеним правовим статусом (державні службовці, військовослужбовці).

Регулювання діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту в США має свою специфіку. З одного боку, Перша поправка до Конституції США та положення § 230 федерального Закону про пристойність у спілкуванні формують певний правовий імунітет, який звільняє онлайн-платформи від відповідальності за контент, опублікований користувачами, водночас ускладнюючи законодавчу діяльність штатів щодо посилення відповідальності онлайн-платформ. З іншого боку, на федеральному рівні спостерігається тенденція щодо обмеження/заборони діяльності окремих онлайн-платформ спільного використання контенту. Так, упродовж останніх декількох років прийнято закони щодо суттєвого обмеження діяльності таких онлайн-платформ на території США: Закон про захист американців від застосунків, контрольованих іноземними противниками, Закон про захист даних американців від іноземних противників, Закон про заборону TikTok на урядових пристроях. Такі рішення обґрунтовуються інтересами національної безпеки.

Законодавство в Україні орієнтовано на європейську модель регулювання діяльності онлайн-платформ і передбачає дотримання принципів ефективності, пропорційності, захисту прав користувачів. Подальший розвиток законодавства щодо діяльності онлайн-платформ на основі синтезу європейських підходів і національного контексту сприятиме його ефективності.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація» (реєстр. № 11115 від 25.03.2024) спрямований на врегулювання діяльності соціальних мереж та багатоплатформних месенджерів – Youtube, TikTok, Twitch, Instagram, Telegram, X, Facebook, Viber, WhatsApp. Законопроектом пропонується диференційований підхід до регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація. Законом України «Про медіа» не визначено поняття «онлайн-платформа», однак у ньому містяться дефініції «платформи спільного доступу до відео» та «платформи спільного доступу до інформації», що є спробою адаптувати національне законодавство до законодавства ЄС.

Пропозиції, що містяться у законопроекті (щодо встановлення зобов'язань для провайдерів платформ спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація; оприлюднення на вимогу національного регулятора у сфері медіа відомостей про власників, структуру власності та джерела фінансування; відкриття офіційного представництва в Україні для співпраці з державою у питаннях протидії поширенню дезінформації; встановлення відповідальності за вміст поширюваної інформації), певною мірою відповідають законодавству ЄС.

Однак, варто було б звернути увагу на досвід Канади, Швейцарії та Бразилії, де прийняті спеціальні закони щодо регулювання діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту. Вважаємо доцільною розробку відповідного закону щодо регулювання діяльності платформ спільного доступу

до інформації, через які поширюється масова інформація. Прийняття окремого закону дозволило б детальніше врегулювати специфіку діяльності онлайн-платформ спільного використання контенту, зокрема щодо встановлення їх відповідальності, визначення механізмів видалення контенту тощо.

Заслуговують на підтримку пропозиції проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності платформ спільного доступу до інформації, через які поширюється масова інформація» (реєстр. № 11115 від 25.03.2024) щодо встановлення заборони на: використання платформ спільного доступу до інформації з непрозорою структурою власності їх провайдерів у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, а також надавачами фінансових послуг; встановлення вказаних платформ та пов'язаних із ними сервісів на пристрої, які використовуються для службових цілей. Такий підхід реалізовано в США.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*